

MACHAKOS UNIVERSITY
SCHOOL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF LINGUISTICS AND LANGUAGES
AKS 100: INTRODUCTION TO THE STUDY OF LANGUAGE

MAAGIZO: Jibu swali la **kwanza** na mengine **mawili**.

1. (a) Tambua mambo sita yanayoweza kutofautisha utendaji wa lugha na umilisi wa lugha.

(alama 6)

(b) Tofautisha jozi zifuatazo za istihali kama zinavyotumiwa katika taaluma ya isimu.

(i) 'Langue' na 'parole' (alama 4)

(ii) Lugha na isimu (alama 4)

(iii) Diakronia na sinkronia (alama 4)

(a) Dhihirisha kuwa isimu ni sayansi. (alama 12)

1. (a) Jadili viwango vyovyote vitano vya isimu. (alama 10)

(b) Tambua kiungo cha kimsingi kwa kila kiwango cha kiisimu ulichojadili. (alama 10)

2. Eleza uhusiano wa isimu na taaluma zifuatazo.

(a) Sosholojia (alama 4)

(b) Historia (alama 4)

(c) Falsafa (alama 4)

(d) Anthropolojia (alama 4)

(e) Fasihi (alama 4)

3. Kwa kurejelea nadharia ya kisayansi fafanua chanzo cha lugha. (alama 20)
4. Toa maelezo kuhusu mikabala ifuatayo ya isimu.
- (a) Mkabala wa daikronia. (alama 10)
- (b) Mkabala wa sinkronia. (alama 10)
5. (a) Fafanua aina zifuatazo za lugha. (alama 10)
- (i) Krioli
- (ii) Pijini
- (iii) Lingua franka
- (iv) Lugha rasmi
- (v) Lugha ya taifa
- (c) Jadili umuhimu wa kozi hii kwa mwanafunzi wa Kiswahili. (alama 10)

